

Zavarovanje v kmetijstvu

Po sedanjem stanju je problem zavarovanja v kmetijstvu različno rešen, po socialni strukturi proizvodnje in zavarovalnih objektih. Družbene in zadružne kmetijske organizacije so dolžne, da vsa osnovna in obratna sredstva kakor tudi nedokončano proizvodnjo zavarujejo tako kakor tudi druge gospodarske organizacije pri Državnem zavarovalnem zavodu. Državni zavarovalni zavod torej zavaruje tudi kmetijske organizacije za vse te rizike, za katere zavaruje gospodarske organizacije sploh. Kmetijske organizacije lahko ob plačilu posebne premije sklepajo tudi dopolnilna zavarovanja za rizike, kakršni so slana, poplava, škoda od rastlinskih škodljivcev in podobno. Ta posebna premija pa je navadno tako visoka, da se dopolnilno zavarovanje ne izplača. V dosedanji praksi je zavarovanje osnovnih sredstev, živine proti poginu

in rastlinskih sadežev proti toči bolj popolno pri kmetijskih posestvih kakor pri zadrugah.

Kar se tiče individualnih kmetijskih proizvajalcev, jih je zelo majhen odstotek takih, ki pri Državnem zavarovalnem zavodu zavarujejo živino proti poginu in rastlinske sadeže proti toči. Državni zavarovalni zavod se posebno v zadnjem času trudi, da bi razširil zavarovanje individualnih kmetijskih proizvajalcev in da bi celo našel kolektivno obliko zavarovanja v okviru komun in zadrug. Samo dejstvo pa, da se prostovoljno zavarujejo le najbolj ogroženi in da je riziko visok, je vzrok, da so tudi zavarovalne premije visoke. Visoke premije in zaostalost proizvajalcev vplivajo, da se glede zavarovanja ne premaknemo naprej, to je pritegovanje kmetijskih proizvajalcev napreduje zelo počasi.

Kako urediti zavarovanje kmetijskih organizacij in kako individualnih proizvajalcev

Gospodarski odbor zveznega izvršnega sveta je že pred dvema letoma dal pobudo, da bi proučili problem zavarovanja v kmetijstvu in da bi izdelali sistem, ki bi ustrezal našim razmeram: strukturi proizvodnje, stanje služb, gospodarskim možnostim kmetijskih proizvajalcev in družbenim razmerjem. Ni najvažnejše, da se uredi samo zavarovanje proti nastalim izgubam, temveč da se predvsem zagotovi organizacija in ureditev služb, ki bodo preprečevale izgube, a šele kot nujno zlo, da se izgube zavarujejo. Drugo važno načelo, ki je bilo postavljeno, je ustvaritev organizacije proizvajalcev za zavarovanje v kmetijstvu. Z drugimi besedami, da bi proizvajalci sami sebe zavarovali in da bi tako zavarovanje upravljali.

Izhajajoč iz teh postavk kot pravilne osnove se zastavlja vprašanje, kako bi bilo v naših razmerah mogoče izvesti zavarovanje v kmetijstvu tako, da bi začelo čim prej funkcionirati ne samo kot varstvo proizvajalcev in zavarovanje proti izgubam, temveč tudi kot aktivna preventivna služba, ki bo omejevala izgube.

Na današnji stopnji razvoja kmetijstva in njegove strukture, se nam zdi, da bi bilo za družbene in zadružne kmetijske organizacije pravilno, da ostane zavarovanje osnovnih sredstev proti elementarnim neugodam še naprej obvezno pri Državnem zavarovalnem zavodu. Zavarovanje premoženja individualnih kmetijskih proizvajalcev naj bi bilo še naprej prostovoljno. Državni zavarovalni zavod pa naj bi se odločno zavzel, da bi se to zavarovanje širilo.

Kar se tiče zavarovanja kmetijske proizvodnje, bi ga morali organizirati v osnovah na novih postavkah in v novi organizaciji. Dejstvo je, da izgubljam na primer v živinoreji na leto (po podatkih iz lanskega leta): 59.000 konj, 216.000 goved, 1.222.000 ovac, 1.000.000 prašičev in 14.000.000 perutnine. Če računamo v povprečju konja po 30.000, govedo po 15.000 ovc po 2000, prašiča po 10.000 in glavo perutnine po 100 din, znaša skupna izguba nad 18 milijard dinarjev, pri čemer ne upoštevamo prirasta od tako velikega števila živali. Izgube v rastlinski proizvodnji

zaradi toče, mraza, poplav, rastlinskih škodljivcev so še večkrat višje kakor v živinoreji. Pravilno se torej postavlja problem tako, da ne smemo reševati samo vprašanja zavarovanja proti izgubam, temveč iskati tudi možnosti za reševanje problemov organizacije, ki bi skrbeli za varstvo proizvodnje, da bi se izognili izgubam.

Če problem tako postavimo, iz njega nujno sledi, da je treba proizvajalce združiti zaradi zagotovitve varstva kmetijske proizvodnje kakor tudi zaradi zavarovanja proti nastalim izgubam. V načelu bi moralo to zavarovanje obsegati vse in zavarovati proti vsem rizikom. Če pa bi se na sedanji ravni organizacije službe, naših tehničnih možnosti in podobno lotili izvajanja tega v bistvu pravilnega načela, bi hitro prišli do spoznanja, da takega zavarovanja ni mogoče vzdržati. Toda, če bi se ob upoštevanju načela vseobsežnosti odločili za to, da zajamemo tisto, kar je na sedanji ravni razvoja mogoče, je gotovo, da bi se lahko odločili za zavarovanje za veterinarsko varstvo živine in zavarovanje proti izgubam zaradi poginov kakor tudi za zavarovanje za varstvo proti toči in proti izgubam od toče v rastlinski proizvodnji. Za te službe kakor tudi za oškodovanje za ta dva rizika so pogoji za organiziranje proizvajalcev v zavarovanju. Kolikor bi morali med tema dvema rizikoma izbrati tisto, kar je prioriteto, smo mnenja, da bi imelo v vsakem primeru prvenstvo zavarovanje živinoreje.

Organizacijo zavarovanja rastlinske proizvodnje za varstvo pred točo in proti izgubam, bi lahko izvedli sorazmerno naglo in po vsej državi. Verjetno je, da bi ustanovitev skladov na temelju zavarovanja proti toči omogočila, da bi v nekaterih toči manj izpostavljenih rajonih naglo prešli tudi k zavarovanju proti nekaterim drugim elementarnim neugodam — slani, poplavam, rastlinskih škodljivcem in podobno. Organizacijo veterinarske zaščite živine in nadomestila izgub bi lahko takoj izvedli v bolj razvitih delih države, medtem ko bi v nekaterih rajonih morali intenzivno usposablјati službo za veterinar-

ske zaščito živine, pa se šele nato lotiti uvajanja zavarovanja.

Samo ob sebi je razumljivo, da bi bilo tako zavarovanje obvezno za vse kmetijske organizacije. Samo v tem primeru bi bile zavarovalne premije gospodarsko znosne za vse kmetijske proizvajalce, to je, ne bi pomenile velike obremenitve.

Razen premij, ki bi jih plačevali kmetijski proizvajalci, bi po svoji strani tudi skupnost lahko nudila zavarovanju določeno pomoč, vsaj z zneski, ki jih danes daje za vzdrževanje služb za obvezno varstvo živine, nadalje za znesek odpisanih davkov proizvajalcev, ki utrpijo škodo, in podobno. Nujna bi bila pomoč skupnosti tudi pri kreditiranju teh organizacij, dokler se ne bi ustalile in ne bi zagotovile svojih skladov za popolno finančno delovanje službe.

Kar pa se končno tiče organizacije zavarovanja rastlinske in živinske proizvodnje, smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati zavarovanje v okviru okraja kot samostojno ali pa pri okrajni zvezi kmetijskih zadrug. Osnovna organizacija za zavarovanje individualnih proizvajalcev naj bi bila kmetijska zadruga s posebno službo in posebno organizacijo v okviru zadruga, z upravnim odborom, letnim običnim zborom in posebnim zaključnim računom.

Zaželeno bi bilo, če bi na straneh »Naše skupnosti« slišali mnenja kmetijskih organizacij o problemu zavarovanja v kmetijstvu.

M. I.

Kooperacija v varaždinskem okraju

V varaždinskem okraju se vse bolj širi kooperacija v kmetijskem pridelovanju. V jesenski setvi je sklenilo pogodbe z zadrugami nad 4 tisoč pridelovalcev z več kot 2.500 orali zemlje. V tem pogledu so se posebno izkazale vasi v občini Ludbreg: iz vasi Djurd je na primer 248 kmetovalcev stopilo v kooperacijo, iz Velikega Bukovca pa 240. Tudi v drugih občinah spoznava čedalje več kmetov, da je to koristno in tako je pogodbe podpisalo v Petrijancu 250, v Ivanču 170 in v Madjarevu 140 kmetovalcev. Še celo več, v Brezničkem Humu je 68 gospodarstev stopilo v kooperacijo z vsem svojim premoženjem. V lepoglavski občini je 70 odstotkov površin, ki so posejane z ozimnicami, zajetih s kooperacijo. Zadruga so kooperantom zagotovile nad 20 vagonov kakovostnega semena U-1 in vagon pšenice italijanskih sort kakor tudi 200 vagonov umetnih gnojil. Sedaj zaključujejo vpisovanje pridelovalcev za kooperacijo v jesenski setvi, takoj za tem pa bodo nadaljevali akcijo za pomladansko dohrajevanje posevkov, gnojenje travnikov, setev koruze, saditev krompirja itd. Planirajo, da bodo prihodnje leto s kooperacijo zajeli v varaždinskem okraju približno 50 tisoč oralov zemlje.

Ti uspehi in zanimanje kmetovalcev za kooperacijo so rezultat aktivnosti političnih organizacij, posebno komisij za vas, ki so bile ustanovljene v vseh odborih Socialistične zveze po občinskih središčih, kakor tudi prizadevanj kmetijske službe in kmetijskih zadrug.

A. G.